

ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

A STUDY OF CONDITIONS AND PROBLEMS OF PARTICIPATION MANAGEMENT IN
NURSERIES UNDER THE LOCAL ADMINISTRATION OF NGAO DISTRICT, LAMPANG
PROVINCE.

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

August 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ของ รุ่งทิภา ควรคิด

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

เรื่อง:	ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	รุ่งทิภา ควรคิด, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รักชิต สุทธิพงษ์
คำสำคัญ	สภาพปัญหา, การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา จำนวน 10 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 25 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 75 คน และตัวแทนจากชุมชน จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 240 คนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามลำดับ 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปางพบว่า 2.1) ผู้ปกครองและชุมชนส่วนมากไม่เข้าใจถึงการมีส่วนร่วม ไม่ทราบว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดทำแผนหรือการประชุมเพื่อวางแผน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนต่าง ๆ น้อย และผู้นำชุมชนเห็นว่าเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีอายุน้อย จึงไม่เห็นความสำคัญ 2.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ปัญหาที่พบ คือ บริบทของชุมชนเป็นชุมชนเกษตรกรรม ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมักไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และผู้ปกครองเท่าที่ควร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน จำนวนบุคลากร (ครู) มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก งบประมาณสนับสนุนการพัฒนายังไม่เพียงพอ 2.3) ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล ปัญหาที่พบ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปี แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงการประเมินที่เกิดขึ้นจากผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่เท่านั้น

Title: A study of conditions and problems of participation management in nurseries under the local administration of Ngao District, Lampang Province.

Author: Rungtiwa Kuankid, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2018

Advisor: Assistant Professor Dr. Ruksit Suttipong

Keyword Condition and Problems, Participatory management, Development Center

ABSTRACT

This research aims to study of condition and Problems of Participatory Management of Child Development Centers under Local Government Organization in Ngao District, Lampang Province. Integrated Research target groups used in this study are : Executive Committee of Child Development Center in Ngao District, Lampang Province include 10 of the subdistrict administrative organizations. Vice President of the Subdistrict Administrative Organization supervising the education of 10 persons. 9 academic educators. 25 child care teachers. 75 parent representatives and 111 community representatives. There were 240 persons. Data were collected using questionnaires and interview forms statistics used in data analysis include frequency percent average and standard deviation.

The research found that 1) State of participation in the management of child development centers under the local administration in Ngao District, Lampang Province. Including 3 sides the average was moderate sort by average to least participation in monitoring, evaluation and evaluation was the highest secondary participation in planning and participation in the implementation of the order. 2) The problem of participation in the management of the child development center under the local government organization in Ngao District, Lampang Province. 2.1) Most parents and community do not understand the involvement I do not know that it is part of the plan to develop a child development center to plan or plan meetings parents are less involved in planning and community leaders agree that young children in the early childhood center do not see the importance. 2.2) Participation in practice the problem is the context of the community is and agricultural community so that participation in the activities of the Child Development Center is often supported by the community and parents lack of knowledge about the work and development of preschool children Teachers do not have enough children the development budget is insufficient. 2.3) The problems encountered in participatory control, monitoring and evaluation were the child development center under the jurisdiction of the local administration shall monitor and evaluate the activities of the child development center every year. It is on assessment by practitioners or teachers and staff only.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยพะเยาและคณาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ที่หลากหลายที่มีประโยชน์แก่ข้าพเจ้า ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ ผศ.ดร. รัชนี สุทธิพงษ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จ

ขอขอบคุณ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ นางสาวกรรณิกา สุวรรณเก ห้วหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา อำเภอวัง จังหวัดลำปาง และนายวรพหล ดั่งศรีพล นักวิชาการ ศึกษาชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา อำเภอวัง จังหวัดลำปาง ที่ได้กรุณาที่ให้คำแนะนำข้อคิดเห็น ตรวจสอบ ให้การอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอโน้มรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้เขียนมีสติปัญญาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอให้เป็นกตเวทิตาแต่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้เขียน ตลอดจนผู้เขียน หนังสือ และบทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนจนสามารถให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

รุ่งทิวา ควรคิด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญภาพ.....	1
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	6
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
กรอบแนวคิดการวิจัย	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากร.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38

การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	42
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมี ส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง	49
บทที่ 5 บทสรุป	54
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผลการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	75
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	81
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์	82
ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร.....	36
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศตำแหน่ง และ หน่วยงานที่สังกัด	42
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภองาวจังหวัดลำปาง	43
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภองาวจังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	44
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภองาวจังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	45
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภองาวจังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามและประเมินผล	46

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพราะการศึกษาจะช่วยขัดเกลามนุษย์ ให้สามารถอ่านออก เขียนได้ รู้จักมีเหตุมีผล รู้จักการใช้ความคิดอย่างชาญฉลาด และสามารถ นำความรู้ไปประกอบอาชีพและเลี้ยงชีพตนเอง ครอบครัว และลดการเกิดปัญหาสังคมได้ดัง กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราโชวาท ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ การพัฒนาทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว ได้ผลแน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530) จากความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษา รัฐบาล จึงได้บัญญัติความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 และ มาตรา 52 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 5 มาตรา 41 กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน องค์การวิชาชีพ ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาภาคบังคับ การศึกษาก่อน ประถมศึกษา และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการ ศึกษาอย่างเท่าเทียมกันทั่วถึง (จุฑารัตน์ ยะตะนัง, 2557)

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กในท้องถิ่นให้มีความพร้อม สามารถ พัฒนาตนเองตามศักยภาพ และตามวัย เนื่องจากเด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัย ถือได้ว่าเป็น ทรัพยากรที่สำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ เพราะช่วงอายุ 5 ปีแรกของชีวิตเป็น ช่วงที่ร่างกาย พัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาเด็กในวัยนี้ เป็นการพัฒนารากฐานชีวิต ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่โรงเรียนต่อไป ตามกรอบมาตรฐานในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้เด็ก มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการ ดำเนินงาน 3 ประการ คือ 1) การบริหารจัดการที่ดี 2) กระบวนการบริหารหรือการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณภาพ และ 3) ประสิทธิภาพจากการดำเนินงาน คือ

เด็กต้องได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอองาว จังหวัดลำปาง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกำกับ จำนวนทั้งสิ้น 25 ศูนย์ และทุกศูนย์มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธาน และมีคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนจากชุมชน มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน โดยเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

จากการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมา พบว่า ส่วนใหญ่คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ค่อยเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ไม่ทราบนโยบายและทิศทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำกัด ผู้ปกครองมีฐานะยากจนทำให้ไม่ค่อยให้ความสนใจกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ยะตะนัง (2557) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการ คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการขาด งบประมาณในการจัดหาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้เสริมพัฒนาการเด็ก และพื้นฐานฐานะทางครอบครัวที่ยากจน ขาดการเอาใจใส่ที่อบอุ่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริบังกช เจริญทอง (2557) ที่พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงไม่ทราบว่าตนเองนั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ และยังพบปัญหาด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่คุณสมบัติไม่ตรงกับลักษณะงานที่ทำ และอาคารสถานที่สิ่งแวดลอม ทั้งภายในและภายนอกยังไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากมีการสร้างมานานแล้ว ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้รับฟัง แต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ว่ามี ปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัย เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานตามกรอบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

คำถามการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับใด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย นายกองัดการบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน รองนายกองัดการบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา จำนวน 10 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 25 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 75 คน และตัวแทนจากชุมชน จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 240 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย นายกองัดการบริหารส่วนตำบล รองนายกองัดการบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนจากชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 240 คน จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมในการปฏิบัติ และร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมของโครงการในแผนงานโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และมีส่วนร่วมในการประสานงานเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก

การมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล หมายถึง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ และมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปีต่อไป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมายถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบสภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง เพื่อประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

2. ทราบปัญหา/อุปสรรค ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง เพื่อพัฒนาและ

ปรับปรุงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545) ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจและการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล

สมยศ นาวิการ (2545) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมของอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจ หน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ได้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร ไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

สมเดช สีแสง (2547) ได้สรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับ ได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ ที่เรียกว่าการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Control หรือ TQC)

วันชัย โกลละสุต (2549) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กร ได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมี

ประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตามโดยขึ้นอยู่กับ ความรู้ความสามารถประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการ บริหารเป็นเกณฑ์

ทำนอง ภูเกิตพิมพ์ (2551) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงาน ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิดความเชื่อ และความยึดมั่นของ แต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุค แต่ละสมัย อีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจ สถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540, หน้า 165) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งให้สมาชิกในองค์กร มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม หรือเป็นกลุ่มให้ทุกคน มีส่วนร่วม งานจึงประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ การจัดการแบบมีส่วนร่วมเน้นให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันแก้ปัญหาแบบเป็นทีม ซึ่งจะได้ยอมรับในปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหาได้ดี ขึ้น มักจะได้ผลทางจิตวิทยาสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของทุกคนด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2543, หน้า 138) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ ใช้วิธีการแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วม ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เช่น การให้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจนการให้โอกาสและอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจ ทำงานเอง ภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมายไว้ให้กว้าง

จุฑารัตน์ ยะตะนัง (2557) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลหรือ องค์กรได้เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การปฏิบัติ และ การควบคุม ติดตาม และประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินฉา ศิริวรรณ (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การบริหาร แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบเพื่อ พัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วน เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการรับรู้ร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจตลอดจนการประเมินผลให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบ ร่วมกันอันจะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร

รัตนา อยู่สุข (2551) อธิบายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การให้บุคคลผู้ร่วมงานหรือบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในกระบวนการตัดสินใจ อันเป็นการให้ความสำคัญต่อบุคคล และการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ที่ต้องการให้ความสำคัญต่อบุคคล และเป็นการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการได้มีส่วนร่วม

อากีริส (Argyris, 1964, p. 21) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์การ ที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ ควรประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว

2. การมีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือ เกื้อกูลกันและกันระหว่างกลุ่มสมาชิก และความร่วมนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้สึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์การ

Robbins (1990, p. 356) ให้ความหมายว่า เป็นการที่ผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกับผู้บริหาร การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างกำลังใจให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพ มากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง ยิ่งกว่านั้น การมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ร่วมขององค์การ ด้วยเทคนิคการบริหารตามแนวความคิดนี้ ถือว่าเป็นการรวมเอาเป้าหมายของบุคคล และเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกัน (The Integration of Individual and Organization Goals) โดยผู้บริหารจะจัดสภาพการบริหารและวิธีการปฏิบัติต่อบุคคลในองค์การให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของเขาและควบคุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายขององค์การ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือ ในการพัฒนา องค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ ส่งผลให้บุคลากรเกิดการยอมรับการสนับสนุนและผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และเต็มใจเพื่อให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ร่วมกัน อันจะนำไปสู่เป้าหมายขององค์การ

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จากการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบ ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Swanaburg (1996) แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) ให้แนวคิดว่าการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึง การร่วมกัน ปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายขององค์การ ย่อมจะขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ถ้าทุกคนมีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เดียวกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน

2. ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) ให้แนวคิดว่าคุณคน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือ ผู้ปฏิบัติงาน ต้องการความยึดมั่น ผูกพัน ผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือและ ฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหาร ประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ ผลผลิตในการทำงานมีมากขึ้น จะเห็นได้ว่าภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันโดยไม่ทำให้เกิดโทษ

3. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) ให้แนวคิดว่าเป็นภาวะที่มีความ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีอำนาจหน้าที่ และความสามารถใน การทำงาน สำหรับงานของแต่ละบุคคล ผู้ปฏิบัติงานต้องการความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงาน และในการตัดสินใจในงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจ ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ความรับผิดชอบที่ตนได้รับ

4. การไว้วางใจกัน (Trust) ให้แนวคิดว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์เรียบร้อย หากได้รับการ ยอมรับวางใจจากผู้บริหาร

Likert (1961) ได้แสดงให้เห็นสาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชารับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ผู้บังคับบัญชากระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน
3. ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์การมีความคล่องตัวเป็นไปโดยอิสระ
4. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีปฏิกริยาโต้ตอบกันอย่างเปิดเผย และโดยกว้างขวาง เกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การ การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การ
5. การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่ม ในทุกระดับขององค์การ เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน
6. การควบคุมงาน มีลักษณะกระจายไปในหมู่ผู้ร่วมงาน ให้มีการควบคุมตนเอง และเน้นในเรื่องการแก้ปัญหาเป็นหลัก
7. ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการพัฒนาพนักงาน โดยการฝึกอบรมเพื่อให้งานมีผลงานที่สูงที่สุด และสำเร็จตามเป้าหมาย

Bryman (1986) ได้เสนอแนวทางในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ที่จะมีผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงาน และการกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ 4 ประการ คือ

1. บรรยากาศของการมีส่วนร่วม ควรจะต้องทำให้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่แน่นอนทางกรรมมากกว่า
 2. ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเลือกเป้าหมายที่มีคุณค่า ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (Individual Goal) กับเป้าหมายองค์การ (Organization Goal) ให้เท่าเทียมกัน
 3. ผู้มีส่วนร่วม จะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้น ถ้ามีแรงจูงใจ และความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น
 4. เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเขาจะมี Ego-involved
- สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การไว้วางใจกันซึ่งกันและกัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การให้ความเป็นอิสระในการรับผิดชอบในงาน และการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ประเภทของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

โคทริคา คล้ายหนองสรวง (2558) ได้แบ่งประเภทของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ก็ตาม มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษา ที่จะให้ข้อคิดข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค

ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป หรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรง จึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างมีระบบตามกระบวนการบริหารมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามไม่ใช่ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหารแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเข้าช่วยเหลือสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น ลักษณะของการมีส่วนร่วม ลักษณะหรือรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น สามารถพิจารณาได้หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าเราจะสนใจในด้านใด บางท่านพิจารณาจากกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การเลือกตั้ง การประชุม บางท่านก็พิจารณาในเชิงการบริหาร เช่น การมีส่วนร่วมในแนวราบ- แนวตั้ง เป็นต้น

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541, หน้า 24) ได้สรุปประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ
 - 1.4 การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
 - 1.5 การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
 - 1.6 การมีส่วนร่วมในการประสานงาน
 - 1.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม
 - 2.1 การมีส่วนร่วมประชุม
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
 - 2.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
 - 2.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
 - 2.5 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
 - 2.6 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน

3. จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม

- 3.1 ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม
- 3.2 ระดับของการมีส่วนร่วมบางส่วน
- 3.3 ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม

- 4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง
- 4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า ประเภทของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สามารถจำแนกได้หลายรูปแบบ เช่น จำแนกตามกระบวนการบริหาร จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้กำหนดประเภทการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

โคกิตา คัลยาหนองสรวง (2558) กล่าวว่า แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับบุคลากร ในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ และควรค่าแก่การรักษาขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง และเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการองค์กร ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบันและองค์กร ต่างให้การยอมรับและนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ แนวคิดการจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ยังเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ในองค์กร ได้แก่ เรื่องการตัดสินใจ การสื่อสารข้อมูล การกำหนดระบบ การให้รางวัล การเสริมสร้างทักษะและพัฒนาความรู้ความสามารถ โดยให้สมาชิกทุกคนในองค์กรเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือแสดงความคิดเห็น และความต้องการของตนในเรื่องต่าง ๆ การบริหารแบบมีส่วนร่วม เริ่มได้รับความสนใจตั้งแต่ แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์เกิดขึ้น โดยก่อนหน้านั้น แนวคิดการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ มีอิทธิพลต่อการบริหารเป็นอย่างมาก ช่วงนั้นคนงานเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามที่ฝ่ายบริหารสั่งการ โดยฝ่ายบริหารไม่ใส่ใจต่อความรู้สึกนึกคิดของคนงาน และมองคนงานเป็นเสมือนเครื่องจักร แม้ถึงช่วงที่แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์เกิดขึ้นอย่างชัดเจน แต่แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ ก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ฝ่ายบริหารหันมาให้

ความสำคัญกับคนงานมากขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

สุรศักดิ์ นานานุกูล (2541, หน้า 15 อ้างอิงใน โศภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558, หน้า 2) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การทำงานในองค์กรใด ๆ ก็ตาม หากดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน คือ ตั้งแต่การหาข้อมูล การหาสาเหตุของปัญหา การทำงานร่วมกัน ติดตามจนถึงขั้นบำรุงรักษาระยะยาว ย่อมทำให้การดำเนินงานนั้น ประสบความสำเร็จบุคลากรในองค์กร ได้ทำงานด้วยความเต็มใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จึงจำเป็นต้องช่วยพัฒนาให้ดีขึ้น

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2541, หน้า 3-4) หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นบุคคล หรือคณะบุคคล เข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือในกระบวนการบริหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยการช่วยเหลือ การทำประโยชน์และการรับผิดชอบ

พิสิทธิ์ หิรัญวงษ์ (2541, หน้า 30-31) เสนอแนวคิดไว้ โดยสามารถจำแนก ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการสำคัญที่จะต้องทำคือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้ เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงนี้ ดำเนินการสร้างแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติงานตามที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน

ดวงแก้ว กอแก้ว (2543, หน้า 17) เสนอแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ด้วยการที่ผู้บังคับบัญชาหรือให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของงาน

2. การกระจายอำนาจในการบริหารงาน ได้แก่ การใช้คณะกรรมการและกลุ่มงานเฉพาะกิจในการปฏิบัติงาน การให้อิสระกับพนักงานในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ

3. การให้อำนาจในการตัดสินใจ ได้แก่ การให้พนักงานมีสิทธิในการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ โดยไม่ต้องปรึกษาผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนผู้บริหารทุกคนในการใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

4. การไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์การ ได้แก่ การมอบหมายงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถ และมีการมอบหมายให้พนักงานได้ปฏิบัติงานใหม่ ๆ

อุทัย บุญประเสริฐ (2543, หน้า 26-31) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีแนวความคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องธรรมชาติมนุษย์ (Assumption About Human Nature) ตามแนวคิดของแมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960) มี 2 แนวทางคือ ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ตามแนวคิดของทฤษฎี X เชื่อว่ามนุษย์ขี้เกียจ และขาดความรับผิดชอบ ดังนั้น ต้องใช้วิธีการบังคับหรือควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด ส่วนทฤษฎี Y เชื่อว่ามนุษย์มีความขยัน ชอบทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพการทำงานที่มีความเหมาะสมและคนมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยไม่ถูกบังคับก็จะมี ความรับผิดชอบมากขึ้น

2. ความคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์การของโรงเรียน (Concept of School Organization) แนวความคิดของการบริหารปัจจุบัน เชื่อว่า องค์การมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการบรรลุเป้าหมาย หรือผลผลิตเชิงปริมาณเท่านั้น แต่องค์การเป็นสถานที่สำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาด้วย

3. ในด้านรูปแบบการตัดสินใจ (Decision Making Style) การตัดสินใจสั่งการในระดับสถานศึกษา ควรมีลักษณะร่วมมือกัน ใช้อำนาจระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนศิษย์เก่า เพื่อสะท้อนสภาพการณ์ปัจจุบัน ความต้องการในอนาคต ซึ่งจะต้องระดมสติปัญญาและแนวคิด ให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนา ให้บริหารโรงเรียนได้สำเร็จ อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนด้วย

4. แบบภาวะผู้นำ (Leadership Style) ตามทฤษฎีของเซอร์จิโอแวนนิ (Sergiovanni, 1980) ได้จัดระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 5 ระดับ คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม

5. กลยุทธ์การใช้อำนาจ (Use of Power) ในการบริหารโดยทั่วไป มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ แต่ตามทฤษฎีที่ว่าด้วยที่มาของอำนาจ (Source of Power)

ของเฟรนและราเวน (French and Raven, 1959) นั้นได้แบ่งที่มาของอำนาจพื้นฐานเป็น 5 แบบ ได้แก่ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจจากการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการอ้างอิง และอำนาจจากความรู้ความเชี่ยวชาญ

6. ทักษะเฉพาะในการบริหาร (Management Skills) ทักษะการบริหารแบบใหม่ ๆ ที่ได้รับการพัฒนา และนำมาใช้ในองค์กร เช่น การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ใช้ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง ใช้กลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร เป็นต้น

7. การใช้ทรัพยากร (Use of Resources) สถาบันการศึกษามีอำนาจในการใช้และบริหารทรัพยากรด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาได้บริหารงานตามสถานการณ์ของตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องสิ้นเปลืองบุคลากร งบประมาณ เวลาในการควบคุมและตรวจสอบ

McClelland (1961, pp. 100-112) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ผลของการศึกษา สรุปได้ว่า คนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) เป็นความปรารถนาจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ มีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จ

2. ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) เป็นความต้องการการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่น

3. ความต้องการมีอำนาจบารมี (Need for Power) ได้แก่ ความต้องการรับผิดชอบบุคคลอื่น ต้องการควบคุมและให้ผู้อื่นให้โทษแก่ผู้อื่นได้

Bryman (1986, p. 139) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ที่จะมีผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงาน และการกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ไว้ 4 ประการ คือ

1. บรรยากาศของการมีส่วนร่วม ควรจะต้องทำให้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่เป็นทางการมากกว่า

2. จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเลือกเป้าหมายที่มีคุณค่า ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล Individual Goal กับ Organization Goal ให้เท่าเทียมกัน

3. ผู้มีส่วนร่วม จะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้น ถ้ามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น

4. เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเขาจะมี Ego-involved

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

Robert and Fred (1950, pp. 408–409) ได้ศึกษาว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วม ในการเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิกหรือผู้ใต้บังคับบัญชา อาจจะเป็นไปโดยตรง และมีลักษณะเป็นทางการ ซึ่งจะมีผลประโยชน์เป็นแรงผลักดันให้เกิด การมีส่วนร่วม และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่การมีส่วนร่วมของสมาชิก เป็นไปโดยทางอ้อมและไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วม อาจจะไม่ได้เกิดจากผลประโยชน์ก็ได้ โรเบิร์ตและเฟรด (Robert and Fred) ยังได้เสนอต่อไปอีก ว่า ในการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นก็คือ การเข้าไปแบ่งปันหรือแบ่งส่วนในบางสิ่งบางอย่างที่กำลัง ดำเนินอยู่ ซึ่งการแบ่งปันต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกัน และการมีส่วนร่วมก็จะเกิดขึ้นในบริบททาง สังคมนั้น ๆ เอง ต่อมา มีการหันมามุ่งเน้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยตัวผู้บริหารจะเป็นผู้ผลักดันผลสำเร็จให้แก่องค์กร โดยผ่านผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมใน กระบวนการกำหนดต่าง ๆ ภายในองค์กร ซึ่งกระบวนการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก บุคคลจะต้องมีความรู้พอสมควรต่อทางเลือกของพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังพิจารณาเพื่อทำการตัดสินใจอยู่

ขั้นตอนที่สอง คือ บุคคลผู้เข้าไปมีส่วนร่วม จะต้องให้ความหมายของทางเลือก แต่ละอัน ซึ่งคำนิยามดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดที่เป็นไปได้มากที่สุด ตลอดจน มีความเป็นเหตุเป็นผลกัน

สำหรับขั้นตอนสุดท้ายนั้น บุคคลจะต้องเลือกพฤติกรรมอันใดอันหนึ่ง ในท่ามกลาง ทางเลือกต่าง ๆ เหล่านั้นแล้วทำการตัดสินใจ

Strauss (1977, pp. 206–207) กล่าวว่า ในกระบวนการเข้าไปมีส่วนร่วม ของ ผู้ใต้บังคับบัญชานั้น บุคคลจะต้องมีความชัดเจนต่อกระบวนการตัดสินใจและแบบแผนอิทธิพล อันแท้จริง เช่น บางครั้งผู้บริหารประชุมร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เห็นว่ามี การตัดสินใจ ร่วมกันของกลุ่ม แต่โดยแท้จริงแล้วเพื่อเป็นการให้กลุ่มลงนามหรือรับรองข้อเสนอที่ผู้บริหาร เสนอมาแล้ว มากกว่าจะขอคำแนะนำหรืออาจจะมีการกรณีที่ผู้บริหารชักชวนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เสนอแนะความคิดเห็น แต่ผู้บริหารก็ปฏิเสธหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวหรือแม้กระทั่ง ในบางกรณี ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาบางคน อาจจะรู้สึกกลัวหรือเกรงใจผู้บริหารดังนั้น จึงไม่กล้า เสนอทางเลือกที่แตกต่างกับผู้บริหารก็อาจเป็นไปได้

นอกจากนี้ Likert (1961, p. 223) ยังได้เสนอผลงานเกี่ยวกับการบริหารแบบมี ส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและการตัดสินใจ

ที่เกี่ยวข้องกับงาน จะกระทำโดยกลุ่มผู้บริหารจะมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างเต็มที่ (Upward Communication) แต่ยังมี การติดต่อสื่อสารตามแนวนอน (Horizontal Communication) ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ระดับเดียวกัน ในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่เพียงแต่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่พยายามทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความรู้สึก ว่า พวกเขา มีความสำคัญและความเกี่ยวพันระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา จะเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ภายในบรรยากาศของความเป็นมิตรภาพองค์การที่เป็นทางการ และองค์การไม่เป็นทางการจะเข้ากันได้เป็นอย่างดี

House (1971, pp. 321-338) เป็นอีกผู้หนึ่ง ที่ได้บรรยายลักษณะของผู้นำที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารไว้ว่า เป็นคุณลักษณะของผู้นำที่มีพฤติกรรม การบริหารที่เน้นไปที่การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร (Sharing of Information) การแบ่งปันอำนาจ (Sharing of Power) และการแบ่งปันอิทธิพล (Sharing of Influence) ภายในองค์การต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา

พฤติกรรมผู้นำในลักษณะนี้ จะปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในลักษณะที่มีศักดิ์ศรี อย่างเท่าเทียมกัน และยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้อิทธิพลต่อการกระทำและการตัดสินใจ ของตน

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารงานในลักษณะที่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการ เสนอความคิดเห็น เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจและมีผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อนงค์ อนันตริยเวช (2539, หน้า 34-35) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็น วิธีการทำให้บุคคล มีความพึงพอใจในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคคลเติบโตและประสบความสำเร็จในงาน สร้างความรับผิดชอบ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรวมทั้งเป็น การแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้องกัน ระหว่างความต้องการของบุคคลกับองค์การด้วย จึงมี ผลดีต่อการบริหารงาน ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น เมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ เปลี่ยนแปลง ทำให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ถ้าการเปลี่ยนแปลงถูกมองว่าเป็นสิ่งบังคับ ก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชารับรู้ยิ่งขึ้น การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ทำให้ความไม่พอใจของกลุ่มถูกเปิดเผยออกมา และสามารถยุติได้โดยการอภิปรายอย่างตรงไปตรงมา

3. ความผูกพันของบุคคลต่อองค์การมีมากขึ้น เพราะสมาชิกรู้สึกถึงความสำคัญ และคุณค่าในองค์การ

4. มีความไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ ทำให้สมาชิกมุ่งมั่นและความต้องการของฝ่ายบริหาร ทำให้มีความไว้วางใจกันมากขึ้น อันนำไปสู่ความรับผิดชอบให้เกียรติ และมีการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา

5. การบริหารจะง่ายขึ้น เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความไว้วางใจผู้บริหาร ยอมรับการเปลี่ยนแปลง การบริหารงานจะง่ายขึ้น การควบคุมจะน้อยลงสมาชิกมีความรับผิดชอบมากขึ้น

6. การตัดสินใจทางการบริหาร มีคุณภาพมากขึ้น การรวมความรู้ความสามารถของผู้รู้ในหลายสาขาที่แตกต่างกันทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น

7. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น อันเป็นการพัฒนาการสื่อสารแบบสองทาง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. เป็นการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสามัคคี รวมพลังของบุคคลในองค์กร
2. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเชื่อช้าในการปฏิบัติงาน และการย้ายงาน
4. ช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานและให้สุขภาพจิตของคนในองค์กรดีขึ้น
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
7. สร้างสรรค์หลักการประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร
8. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และทะนุถนอม
9. ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าเข้าเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร
10. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการควบคุมงานให้ลดน้อยลง และทำให้ผลของงานดีขึ้น

สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ (2545, หน้า 9) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดการระดมความคิด และอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหาร มีผลในทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ผู้บริหารสามารถใช้ทดสอบว่า สิ่งที่คุณเองรู้ตรงกับสิ่งที่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ (Team Spirit) และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน มีความเป็นไปได้สูงตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

สมเดช สีแสง (2547, หน้า 230) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานรวมกลุ่มกันใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของแต่ละคน ร่วมกันปรับปรุงงานในหน่วยงานของตน

มีข้อดีคือ

1. ผู้ที่รู้ปัญหาดีที่สุดและสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา มากที่สุด จะแก้ปัญหาได้ถูกต้องที่สุด

2. บุคลากรได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในการบริหาร

3. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าคุณค่า มีความภาคภูมิใจและทำงานเต็มความสามารถ

ประสาร พรหมณา (2552) กล่าวว่า ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ

1. การมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิดและตัดสินใจเพียงบุคคลคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นการลดการต่อต้านและก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. การมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการตัดสินใจมีคุณภาพและทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย

ธรรมรส โชติกุญชร (2544) ได้สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. บุคลากรจะไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น เพราะบุคลากรทราบแรงจูงใจและความต้องการของฝ่ายบริหาร

2. การบริหารบุคคล ผู้ใต้บังคับบัญชามีความง่ายขึ้นเพราะบุคคลผู้ใต้บังคับขอมรับการเปลี่ยนแปลง

3. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น และการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรระดับบน ระดับล่าง ดีขึ้น เมื่อผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการทำงาน เขาจึงยอมรับการเปลี่ยนแปลงแทนที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

4. ก่อให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้บังคับบัญชากับบุคคลผู้ใต้บังคับบัญชา จะมีความราบรื่น ความไม่พอใจและการร้องทุกข์จะลดลง และความผูกพันของบุคลากรกับองค์กรจะมีมากขึ้น

ทองใบ สุกชาติ (2543) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น คือการปฏิบัติภารกิจที่มีความสลับซับซ้อนมาก และยากที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร ประกอบการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ หากสามารถเชิญชวนบุคลากรให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้มากเท่าใด ก็จะเป็นประโยชน์และทำให้การตัดสินใจนั้น ๆ มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. เป็นประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะทำให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการทำงาน และการนำไปสู่การปรับปรุงทักษะในการทำงานที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหน้าที่ของตน

3. เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจูงใจ และสร้างความผูกพันในการตัดสินใจ กล่าวคือการตัดสินใจใด ๆ ในองค์กร ถ้าหากบุคคลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อผู้นำที่จะได้ร่วมกับบุคคลผู้ใต้บังคับบัญชา ในด้านแบ่งปันอำนาจและสร้างพลังอำนาจให้แก่บุคคลผู้ใต้บังคับบัญชาเพราะเป็นที่ยอมรับในเบื้องต้นแล้วว่าการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนสำคัญประการแรก

สวอนเบิร์ก (Swansburg, 1996, p. 339 อ้างอิงใน โศภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558, หน้า 36-37) ได้ประมวลประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากนักวิชาการหลายท่าน ทั้งด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม สาธารณสุขและการพยาบาลดังนี้

1. พนักงานมีความไว้วางใจกันสูงและสนับสนุนซึ่งกันละกัน
2. ลดตำแหน่งของพนักงานที่มีตำแหน่งเท่ากันลดอัตราของพนักงานระดับบริหารลง
3. เพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานโดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น
5. นิเทศงานด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหา ให้ผู้ปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการพัฒนาอาชีพ (Career Development)
6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
7. เข้าใจกฎระเบียบได้ชัดเจนขึ้น
8. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทำให้ผลงานเพิ่มขึ้น
9. ทำให้เกิดทีมงานที่มีความร่วมมือ ร่วมใจกัน มีแรงจูงใจและมีความสามารถในการตัดสินใจ และทำให้เข้าใจองค์การได้ดียิ่งขึ้น
10. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์การ
11. ลดการขาดงาน
12. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงาน เพิ่มการเรียนรู้ของงานให้มากขึ้น
13. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน
14. ได้รับความคิดใหม่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา
15. แสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มีความสามารถได้อย่างชัดเจน
16. ช่วยให้คนงานเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพได้อย่างชัดเจน
17. ลดการหมุนเวียนเปลี่ยนงานและสร้างความมั่นคงในงาน
18. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การจากการที่มีทัศนคติต่อองค์การในทางที่ดี
19. การทำงานนอกเวลาลดลง
20. ต้นทุนในการบริหารงานลดลง
21. เป็นการส่งเสริมทักษะ และช่วยให้คนงานได้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนเองซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ

22. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน

23. เกิดการยอมรับที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะช่วยทำให้เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์การ การปรับตัวและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

ข้อจำกัดและอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545) ได้สรุปว่า การที่ผู้บริหารจะนำการบริหารในรูปแบบนี้ มาใช้ ควรจะระมัดระวังถึงข้อจำกัดของการให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและ ตัดสินใจ เพราะอาจทำให้เกิดกลุ่มอิทธิพลขึ้นได้ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน ความรับผิดชอบ และการกระทำของกลุ่ม ไม่มีหลักประกันแน่ชัด เพราะทุกอย่างขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของกลุ่มผู้บริหาร จึงควรคำนึงถึงผลได้ผลเสีย เช่น ค่าใช้จ่าย เวลา ปัญหาและสถานการณ์ การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อน จะให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สมยศ นาวิการ (2545) ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างมีประสิทธิภาพว่า อุปสรรคเหล่านี้อาจเกิดขึ้นกับหลาย ๆ ปัจจัย ดังนี้ อุปสรรคทางด้าน องค์การ ซึ่งจะยึดติดกับประเพณี ปรัชญาและค่านิยมขององค์การ คุณภาพของนโยบายและ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน คุณภาพของเจ้าหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ การขาดบรรยากาศ สนับสนุน การขาดระบบการให้รางวัลในการมีส่วนร่วม นอกจากอุปสรรคทางด้านองค์การแล้ว อุปสรรคบางอย่าง อาจเกิดขึ้นจากตัวผู้บริหารเองที่ขัดขวางการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น ความไม่เข้าใจ การขาดความมั่นคง หรือความกลัวที่สูญเสียอำนาจการบริหารไป เป็นต้น ส่วนอุปสรรคทางด้านผู้ใต้บังคับบัญชานั้น อาจเกิดขึ้นจากการขาดความสามารถ ขาดความ ต้องการ การไม่รับรู้ว่าถูกคาดหวังให้มีส่วนร่วมและความกลัว นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคทาง ด้านสถานการณ์ ที่ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดด้านเวลางานและอิทธิพลทางด้านสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีประโยชน์ต่อองค์การ คือ ช่วยให้บุคลากรได้ ใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ลดการขาดงาน บุคลากรมีความสุขในการทำงาน และรักองค์กร เต็มใจที่จะพัฒนาองค์กรและตนเอง ให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนปัญหาหรืออุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารไม่เปิดโอกาส ให้บุคลากรอย่างแท้จริง

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพตามความต้องการและด้วยความร่วมมือของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกต้องลักษณะ และได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ
2. เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กทุก ๆ ด้าน แบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ และพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอย่างถูกต้อง
4. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับชุมชนให้สามารถร่วมกันวางแผนและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้
5. เพื่อแบ่งเบาภาระ การอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง ที่มีรายได้น้อย ให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสการพัฒนาความพร้อมให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง

6. เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวมและจัดทำขึ้น จำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะดวกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ เป็นต้น

2.2 สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น

2.3 ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชน ทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชนหรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑารัตน์ ยะตะนัง (2557) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และคุณภาพเด็ก สภาพปัญหาที่พบ คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้เสริมพัฒนาการเด็ก และพื้นฐานฐานะทางครอบครัวที่ยากจน ขาดการเอาใจใส่ที่อบอุ่น แนวทางการแก้ปัญหการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ควรมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก กำหนดกิจกรรมโครงการร่วมกัน รวมศูนย์ในแต่ละตำบลให้เป็นศูนย์เดียว ควรจัดกิจกรรม โครงการร่วมกับชุมชนเพิ่มขึ้น ร่วมกันส่งเสริมคุณภาพเด็กและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สายันต์ หว่างแสง (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศอายุและระดับการศึกษา และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่า F (F-test)

ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านธุรการการเงินและพัสดุ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่มี เพศ อายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) คณะกรรมการได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมทั้งสี่ตำบล ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ สามอันดับ คือ ควรมีการจัดทำและเสนอของบประมาณ โดยมีการวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานแผนพัฒนาการศึกษาตามกรอบและความต้องการของสถานศึกษา ควรมีการวางแผนส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน

สุวิมล หงส์วิไล (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามเพศและสถานภาพตัวแทนชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29 ถึง .80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร้อยละและการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผล และด้านการจัดหาทรัพยากร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศและสถานภาพของชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นงศราญ ศุกระมณี (2558) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรีจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและพนักงานครูเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จำนวน 173 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นได้ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราต มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มีการมีส่วนร่วมมากกว่าประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีการมีส่วนร่วมมากกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี ขึ้นไป

นัชญ์พัลวี ทองคำฟู (2555) ได้ศึกษาการดำเนินการตามมาตรฐานการมีส่วนร่วมจากชุมชน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินการตามมาตรฐานการมีส่วนร่วมจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดให้มี

การประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ การประสานงานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม คือ ควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ ในกิจกรรม แจ้งกำหนดการ จัดศูนย์รับเรื่องราวแสดงความคิดเห็น จัดตั้งกองทุนส่งเสริมงบประมาณ อบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่บุคลากร ติดตามผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหา อย่างแท้จริง

ศิริวรรณ หล้าเทียน (23 กรกฎาคม 2558, หน้า 1413-1425) ได้ศึกษาแนวทาง พัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบึง สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลบึงสามัคคี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหาร จัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบึงบ้าน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล บึงสามัคคี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ใน การเก็บข้อมูล จากผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็ก วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า มีการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ยึดหลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการร่วมกัน ระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน กำหนด ภาระงานในการปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผ่านข้อเสนอแนะจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการประเมินพัฒนาการของเด็กให้มีคุณลักษณะตามวัยของเด็กนักเรียน ได้รับการร่วมมือจากผู้ปกครองและศูนย์บริการสาธารณสุข และผู้ปกครองคณะผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครอง ขาดความรู้ความเข้าใจและขาดงบประมาณในการจัดตั้ง ย้ายรวม และ ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การคัดเลือกบุคลากรใช้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบคุณธรรม ทำให้บุคลากรที่ได้รับการคัดเลือก ขาดประสิทธิภาพ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดทักษะ ความเข้าใจ การตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม หรือโครงการ ทำให้บุคคลต่าง ๆ ไม่ทราบข้อมูลในการดำเนินโครงการ และ ขาดงบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย และการที่จะ ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบึงบ้านมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมได้นั้น ผู้บริหารควรให้ ความสำคัญกับควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการ ของชุมชนในการจัดตั้ง ยุบเลิก ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคล เพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ทั่วไป ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ควรให้ความสำคัญกับอาคารสถานที่

และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดสรรงบประมาณในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ให้มีความมั่นคงปลอดภัยสำหรับเด็ก ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง กับสังคมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการจัดการความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานต่าง ๆ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะ หน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัย มีบทบาทหน้าที่ ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการงบประมาณและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

อุบล ถินขาว (2559) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วม การบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ กรอบแนวคิด การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในด้านการ บริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงาน วิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการ นิเทศ 2) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศ ควรวางแผนจัด โครงการนิเทศ เพื่อให้ทราบถึงการทำงาน ควรให้ความรู้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการนิเทศ ขณะเดียวกันผู้บริหาร ควรสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงาน และทำ การประเมินผลการมีส่วนร่วม การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร แนวทางพัฒนาคือ ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องศึกษา และทำความเข้าใจในเอกสาร หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เทียนชัย เนยสูงเนิน (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะพลับ อำเภอดงเจริญ จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล คลองมะพลับ อำเภอดงเจริญ จังหวัดสุโขทัย และเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอผู้บริหาร

องค์การ สำหรับเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะพลับ อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะพลับ อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมา คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริหารงานบุคคล

สุวิมล หงส์วิไล (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามเพศและสถานภาพตัวแทนชุมชน ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผลและด้านการจัดหาทรัพยากร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศและสถานภาพของชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริบงกช เจริญทอง (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง

กาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ที่เข้ารับบริการกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 275 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ตามลัดส่วนของผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สำหรับรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน เป็นลำดับ สุดท้ายสำหรับการมีส่วนร่วมด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบปัญหาคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงไม่ทราบว่าตนเองนั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ และยังพบปัญหาด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนใหญ่คุณสมบัติไม่ตรงกับลักษณะงานที่ทำ และอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก ยังไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากมีการสร้างมานานแล้ว ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ รับฟัง แต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่า ควรกระตุ้นให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รายละเอียดต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หากไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารใหม่ได้ ควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ทั้งภายนอกและภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง โดยการไปศึกษาต่อในหลักสูตรที่ตรงกับลักษณะงานที่ทำ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามี

ส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงาน และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้าน ทุกกระบวนการขั้นตอน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการ คือ ร่วมรับรู้, ร่วมทำ, และร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ใน 6 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย เพื่อจะนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาดำเนินการต่อ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา ซึ่งการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ควรดำเนินการ โดยการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุม เชิญร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกระตุ้นให้ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของเครือข่ายระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างผู้ปกครองกับองค์การบริหารส่วนตำบล

สุนันทา พงษ์เสื่อ (2557) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา 4) เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษา พบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

โคภิตา คล้ายหนองสรวง (2558) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา จากการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_1) ด้านการไว้วางใจกัน (X_2) ด้านความยึดมั่นผูกพัน (X_3) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของ

สถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ได้โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 58.10 เปอร์เซนต์สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

รูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.121 + .294 (X_1) + .203 (X_4) + .209 (X_2)$$

รูปคะแนนมาตรฐาน

$$y z = .331 (ZX_1) + .265 (ZX_4) + .252 (ZX_2)$$

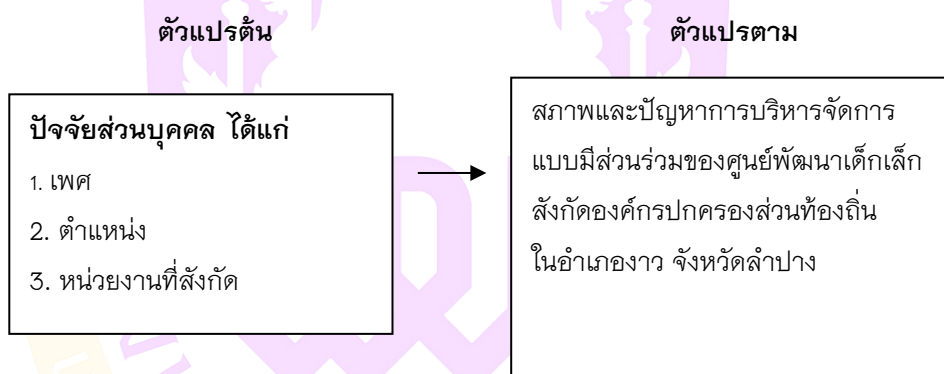
พรรณธิฎาการ สีท้วนอก (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกบ อำเภอหนองแสง จังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกบ อำเภอหนองแสง จังหวัดสระบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมระดมความคิดตามกระบวนการ AIC การมอบหมายงาน การศึกษาดูงานและการนิเทศติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาในวงรอบที่ 1 พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถร่วมกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีข้อจำกัดในด้านเวลา จึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ครบคลุมในทุกด้าน จึงได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศ ติดตามและประเมินผล ส่งผลให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น โดยคณะกรรมการได้เข้าร่วมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับชุมชน

โดยสรุป การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกบ อำเภอหนองแสง จังหวัดสระบุรี ทำให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรมีการนิเทศกำกับติดตาม

ประเมินผลการดำเนินงาน พัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งได้ประยุกต์ใช้ กรอบแนวคิดในการศึกษาของ จุฑารัตน์ ยะตะนัง (2557) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองลำปาง เนื่องจากบริบทพื้นที่ และกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูล มีสถานภาพคล้ายคลึงกัน สามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปางเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย นายกองดีการบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา จำนวน 10 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 25 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 75 คน และตัวแทนจากชุมชน จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 240 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร

ที่	ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						รวม (คน)
		นายกฯ (คน)	รอง (คน)	นักวิชาการ ศึกษา (คน)	ครูผู้ดูแล เด็ก (คน)	ตัวแทน ผู้ปกครอง (คน)	ตัวแทน จากชุมชน (คน)	
1	บ้านแม่แป้น	1	1	1	1	2	5	11
2	บ้านแม่ฮ้าง				1	2	5	8
3	เทศบาลตำบล หลวงใต้	1	1	1	1	5	6	15
4	เทศบาลตำบล หลวงเหนือ	1	1	1	1	5	6	15

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					รวม (คน)	
		นายกฯ	รอง นายกฯ	นักวิชาการ ศึกษา	ครูผู้ดูแล เด็ก	ตัวแทน ผู้ปกครอง		ตัวแทน จากชุมชน
		(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)		(คน)
1	บ้านแม่บ้าน	1	1	1	1	2	5	11
2	บ้านแม่ฮ้าง				1	2	5	8
3	เทศบาลตำบล หลวงใต้	1	1	1	1	5	6	15
4	เทศบาลตำบล หลวงเหนือ	1	1	1	1	5	6	15
5	บ้านปางหละ	1	1	1	1	5	5	14
6	บ้านห้วยตาก				1	5	5	11
7	บ้านแม่พร้าวลป.8				1	5	5	11
8	บ้านหวด				1	5	5	11
9	บ้านจิ้งจาม	1	1	1	1	2	2	8
10	บ้านแม่ตึบหลวง				1	2	2	5
11	บ้านดอกคำใต้				1	2	2	5
12	บ้านสามเหลี่ยม	1	1	1	1	3	4	11
13	บ้านห้วยน้ำต้น				1	3	4	8
14	บ้านบ่อสี่เหลี่ยม				1	3	4	8
15	ตำบลปงเตา				1	5	8	14
16	อบต.บ้านอ้อ	1	1		1	2	4	9
17	บ้านแหงเหนือ	1	1	1	1	1	3	8
18	บ้านแม่ฮอน				1	1	3	5
19	บ้านแหงใต้				1	1	3	5
20	บ้านบ่อห้อย				1	1	3	5
21	บ้านร้อง	1	1	1	1	3	6	13
22	บ้านแม่คำหล้า				1	3	4	8
23	บ้านแม่ลาวใต้				1	2	4	7
24	บ้านผาแดง				1	2	5	8
25	ตำบลบ้านโป่ง	1	1	1	1	5	8	17
	รวม	10	10	9	25	75	111	240

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปางตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา

3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความในแบบสอบถาม ทั้งในด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษาให้มีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและตรงกับสภาพที่เป็นจริง และหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective congruence) โดยค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก ตัวแทนผู้ประกอบการ และตัวแทนจากชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาจำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .979

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มข้อมูลและนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิมาทำการวิเคราะห์ภายใต้วิธีการที่สำคัญ ดังนี้

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่นข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวดการสัมภาษณ์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงเนื้อหาสาระในประเด็นหรือเรื่องนั้น ๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปางเป็นการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา จำนวน 10 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 25 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 75 คน และตัวแทนจากชุมชน จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 240 คนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด
2. ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล
3. ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 240)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	106	44.20
1.2 หญิง	134	55.80
รวม	240	100.00
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหาร	20	8.30
2.2 บุคลากรทางการศึกษา	9	3.80
2.3 ครูผู้ดูแลเด็ก	25	10.40
2.4 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	186	77.50
รวม	240	100.00
3. หน่วยงานที่สังกัด		
3.1 องค์การบริหารส่วนตำบล	201	83.75
3.2 เทศบาล	39	16.25
รวม	240	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 240 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 เป็นเพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 83.75

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	การแปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.29	1.004	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	3.29	.942	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล	3.30	.990	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.29	.938	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$, $\sigma = .938$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$, $\sigma = .990$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$, $\sigma = 1.004$, $.942$) ตามลำดับ สามารถอธิบายรายละเอียดแต่ละด้าน ดังตาราง 4-6

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	การแปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.30	1.087	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.23	1.055	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของโครงการในแผนปฏิบัติการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.29	1.058	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.37	1.048	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.29	1.004	ปานกลาง

จากตาราง 4 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$, $\sigma = 1.004$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37$, $\sigma = 1.048$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.30$, $\sigma = 1.087$) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของโครงการในแผนปฏิบัติการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.29$, $\sigma = 1.058$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.23$, $\sigma = 1.055$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอจาง จังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	การแปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.46	.989	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.28	1.064	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการ	3.03	1.142	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.43	1.016	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	3.24	1.105	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก	3.31	1.034	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.29	.942	ปานกลาง

จากตาราง 5 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอจาง จังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$, $\sigma = .942$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.46$, $\sigma = .989$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.43$, $\sigma = 1.016$) ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก ($\mu = 3.31$, $\sigma = 1.034$) ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.28$, $\sigma = 1.064$)

ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ($\mu = 3.24$, $\sigma = 1.105$) ส่วนท่านมีส่วนร่วม ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.03$, $\sigma = 1.142$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขต อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	การแปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.32	1.082	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	3.18	1.091	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ประชาชนได้แสดง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	3.37	1.022	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ	3.38	1.076	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมิน การดำเนินงานมาวางแผน และพัฒนา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปีต่อไป	3.28	1.059	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.30	.990	ปานกลาง

จากตาราง 6 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วม ในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

($\mu = 3.30$, $\sigma = .999$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.38$, $\sigma = 1.076$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.37$, $\sigma = 1.022$) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.32$, $\sigma = 1.082$) ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาวางแผนและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปีต่อไป ($\mu = 3.28$, $\sigma = 1.059$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.18$, $\sigma = 1.091$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

- 1.1 ควรจัดการบริหารการทำงานโดยรูปคณะกรรมการที่แท้จริงให้เป็นระบบ
- 1.2 ควรจะมีการเลือกบุคลากรที่จะมาช่วยพิจารณาวางแผนในรูปคณะกรรมการใหม่
- 1.3 ควรให้มีการเชิญ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาประชุมหารือกันมากขึ้นกว่าเดิม
- 1.4 ควรมีการเพิ่มความคุ้มครองเด็กและประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้เด็กมีความรู้มากยิ่งขึ้น
- 1.5 ควรเชิญคณะกรรมการและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีการประชุมเพื่อวางแผนและนโยบาย การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดียิ่งขึ้น
- 1.6 ควรให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน นโยบาย และการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากกว่านี้
- 1.7 ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายช่องทาง เช่น การจัดตั้งกลุ่ม Line Facebook Instagram เพื่อใช้สื่อสารในการบริหารงานให้มีความสะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- 1.8 ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ ในการกำหนดนโยบายการเรียนการสอนที่ดี และถูกต้องกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเด็ก

1.9 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง ในด้านความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น การศึกษาต่อ หรือการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

1.10 ควรให้ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่

2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.1 ควรส่งเสริมให้มีชมรมผู้ประกอบการหรืออาสาสมัครตัวแทนในการร่วมกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีตัวแทนในการร่วมกิจกรรม ร่วมปฏิบัติกำกับกิจกรรมมากขึ้น

2.2 ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของอาสาสมัครให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.3 ควรจัดกิจกรรมตามหลักสูตรด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.4 ควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายงาน อย่างชัดเจน

2.5 ควรแจ้งข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนงานต่าง ๆ

2.6 ควรนำปัญหาและอุปสรรคที่ประสบตามข้อเท็จจริงที่พบ มาแก้ไขปัญหาลักษณะอย่างจริงจัง เอาใจใส่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

3.1 ควรมีการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประเมินผลแสดงการผ่านเกณฑ์ ออกวุฒิบัตร ยอมรับตามจุดเน้น จุดด้อย จุดเด่นเป็นฐานรองรับ

3.2 ควรจัดให้มีการประเมินผลในแต่ละด้านให้คณะกรรมการ ผู้ปกครองและชุมชนให้รับทราบที่ชัดเจน

3.3 ควรจัดทำข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ง่าย

3.4 ควรนำปัญหาที่พบมาแก้ไขให้ครบถ้วน ถูกวิธีตามหลักเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพต่อไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่อำเภอวัง จังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหาและแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปางประกอบด้วย

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ปัญหาที่พบ

1. ผู้ปกครองและชุมชนส่วนมากไม่เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนในเรื่องของการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงไม่ทราบว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมองว่าหน้าที่ในการพัฒนา รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น

2. ในการจัดทำแผนหรือการประชุมเพื่อวางแผน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนต่าง ๆ น้อย เนื่องจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เดินทางมาร่วมประชุมวางแผนต่าง ๆ ได้ลำบาก (ขับรถไม่เป็น เด็กบางคนอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย)

3. ผู้นำชุมชนเห็นว่า เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีอายุน้อย จึงไม่เห็นความสำคัญ การร่วมคิดและการตัดสินใจภายในกลุ่มบางครั้งค่อนข้างยาก เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ต่างมีมุมมองต่างความคิดในการตัดสินใจไม่เหมือนกัน มีประสบการณ์แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย

แนวทางแก้ไข

1. ทำแบบสอบถามสำรวจวันเวลา เพื่อนัดวันการประชุม วางแผนงาน ตามที่ผู้ปกครองหรือผู้ที่มีส่วนร่วมกำหนดและสะดวก

2. ทุกส่วนจะต้องมีส่วนร่วมกันกำหนด วางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพคุณภาพแก่เด็กผู้เรียนและจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

3. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ กระบวนการ เพื่อให้ได้มีโอกาสในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจให้เห็นเหมือนว่า ตนเองเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย

4. จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ให้ทราบห้วงเวลาในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนการศึกษาประจำปี

5. จัดให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการประชุมผู้ปกครอง

6. ถ้าสมาชิกได้ร่วมกันในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ก็จะเป็นแนวทางและประสบการณ์ให้สมาชิกได้รับรู้ ร่วมกันคิดและการกระทำร่วมกัน ควรให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนให้ครอบคลุมทุกด้าน

7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

8. ควรมีการประชุมทุกสามเดือน และให้ความรู้เรื่องความสำคัญในการพัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ปัญหาที่พบ

1. ด้านบริบทของชุมชน เป็นชุมชนเกษตรกรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมักไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และผู้ปกครองเท่าที่ควร เนื่องจากทุกคนต้องทำงานเพื่อให้มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

3. การขอความร่วมมือผู้ปกครองในการมาพัฒนาเด็กทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน ผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

4. ส่วนใหญ่สมาชิกมักจะมีเวลาไม่ตรงกันจึงทำให้การปฏิบัติงานคลาดเคลื่อนหรือความพร้อมของบุคลากรอื่น ๆ

5. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหลากหลายองค์ประกอบ เช่น

5.1 ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ยังเป็นปัญหาในความเหมาะสมกับเด็ก อาจไม่สะดวกและปลอดภัย

5.2 ด้านบุคลากรบางแห่งอาจมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก อาจดูแลเด็กไม่ครบถ้วนทั่วถึง

5.3 ด้านวิชาการ ผู้ปกครองอาจไม่เข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้ดูแลเด็กยังขาดประสบการณ์

5.4 ด้านงบประมาณ การสนับสนุนการพัฒนายังไม่เพียงพอ

5.5 ด้านสาธารณสุข สถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสม

5.6 ด้านเครื่องมือการสื่อสารบางแห่งอาจไม่พร้อม

แนวทางแก้ไข

1. ควรมีปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยจัดเวลาให้เหมาะสม ตรงกับเวลาของสมาชิก และแจ้งแก่สมาชิกทุกคนให้รับรู้ รับผิดชอบต่อร่วมกัน และให้สมาชิกถือปฏิบัติ

2. มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ปกครอง ชุมชนอย่างต่อเนื่องและหลากหลายช่องทาง

3. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และยั่งยืน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามและประเมินผล

ปัญหา

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการประเมินแผนหรือกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ทำภายใน 1 ปีการศึกษา แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงการประเมินที่เกิดขึ้นจากผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่เท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงผู้ปกครองและชุมชน ทำให้ได้รับผลการประเมินที่ไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุม

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน จึงไม่สามารถควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

3. ปัญหาการควบคุม ติดตามและประเมินผล องค์กรในความรับผิดชอบในการประเมินจะต้องประเมินให้ครบถ้วนทุกด้าน ตามข้อกำหนดแต่อาจจะประสบปัญหา คือ

3.1 ไม่มีส่วนร่วมจากชุมชน กรรมการศูนย์หรือผู้แทนของท้องถิ่น ครอบคลุมทุกกลุ่ม

3.2 ความไม่เข้าใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการหวัข้อประเมิน

3.3 ผู้ปกครองหรือผู้นำชุมชนอาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความคิดเห็นแบบเกรงใจ

4. เนื่องจากสมาชิกมีเวลาและโอกาสที่แตกต่างกัน บางครั้งจึงทำให้งานอาจยาก และทำให้รำคาญ การประเมินผลจึงไม่สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันได้ จึงควรเน้นผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดเป็นหลัก นั่นก็คือ นักเรียน

แนวทางแก้ไข

1. สร้างความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของการติดตาม ประเมินผลให้กับผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญของการติดตาม ประเมินผลและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2. การติดตามประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้มีลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย คือ ผู้แทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผลการประเมินครอบคลุมทุก ๆ ฝ่าย และมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ เกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างสม่ำเสมอ

3. มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายช่องทาง

4. ควรมีการสรุปผลการดำเนินการอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

5. จัดการพัฒนาอาคารสถานที่ให้เหมาะสม สะดวก ปลอดภัยปราศจากโรคติดต่อ และกำชับผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารดูแลอย่างใกล้ชิดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

6. พัฒนาบุคลากร สนับสนุนให้ความรู้ เพิ่มเติมสม่ำเสมอ จัดสรรบุคลากรให้ครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

7. งานด้านวิชาการ ผู้บริหารหรือบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการอธิบายชี้แจงงานด้านวิชาการให้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเข้าใจ

8. อปท.ต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

9. การควบคุม ติดตามและประเมินผลจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชน ชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้แทนท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ให้ครบถ้วน

10. จะต้องให้ผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารชี้แจงรายละเอียดข้อมูลในการประเมินอย่างชัดเจน ถูกต้องและเข้าใจง่าย ๆ เพื่อจะให้ข้อมูลจริงที่ถูกต้อง

11. ทำความเข้าใจ ชี้แจง ผู้นำชุมชนหรือผู้ปกครองให้แสดงความคิดเห็นที่ตรงกับ เหตุการณ์ ความเป็นจริงเพื่อนำข้อบกพร่องมาดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และเกิด ประสิทธิภาพในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

12. สมาชิกควรรักษาเวลา เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อให้เกิดประโยชน์และเสร็จสิ้นตามกำหนดตรงต่อเวลาตามนัดหมาย

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอาง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอาง จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอาง จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย นายกองดีการบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา จำนวน 10 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 25 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 75 คน และตัวแทนจากชุมชน จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 240 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด
2. ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอาง จังหวัดลำปาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล
3. ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอาง จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอาง จังหวัดลำปาง

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 240 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 เป็นเพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 83.75

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวาร จังหวัดลำปาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวาร จังหวัดลำปาง พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29, \sigma = .938$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30, \sigma = .990$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29, \sigma = 1.004, .942$) ตามลำดับ สามารถอธิบายรายละเอียดแต่ละด้าน

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29, \sigma = 1.004$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37, \sigma = 1.048$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.30, \sigma = 1.087$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.23, \sigma = 1.055$) ตามลำดับ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29, \sigma = .942$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.46$, $\sigma = .989$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.43$, $\sigma = 1.016$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.03$, $\sigma = 1.142$) ตามลำดับ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$, $\sigma = .999$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.38$, $\sigma = 1.076$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.37$, $\sigma = 1.022$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.18$, $\sigma = 1.091$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

1.1 ควรจัดการบริหารการทำงานโดยรูปคณะกรรมการที่แท้จริงให้เป็นระบบ

1.2 ควรจะมีการเลือกบุคลากรที่จะมาช่วยพิจารณาวางแผนในรูปคณะกรรมการใหม่

1.3 ควรมีการเชิญคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาประชุมหารือกันมากขึ้น

กว่าเดิม

1.4 ควรมีการเพิ่มความคุ้มครองเด็กและประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้เด็กมีความรู้มากยิ่งขึ้น

1.5 ควรเชิญคณะกรรมการและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีการประชุมเพื่อวางแผนและนโยบาย การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดียิ่งขึ้น

1.6 ควรให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน นโยบาย และการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากกว่านี้

1.7 ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายช่องทาง เช่น การจัดตั้งกลุ่ม Line Faec book Instagram เพื่อใช้สื่อสารในการบริหารงานให้มีความสะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

1.8 ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ ในการกำหนดนโยบายการเรียนการสอนที่ดี และถูกต้องกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเด็ก

1.9 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น การศึกษาต่อ หรือการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

1.10 ควรให้ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.1 ควรส่งเสริมให้มีชมรมผู้ปกครองหรืออาสาสมัครตัวแทนในการร่วมกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีตัวแทนในการร่วมกิจกรรม ร่วมปฏิบัติกำกับกิจกรรมมากขึ้น

2.2 ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของอาสาสมัครให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.3 ควรจัดกิจกรรมตามหลักสูตรด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.4 ควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายงาน อย่างชัดเจน

2.5 ควรแจ้งข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแผนงานต่าง ๆ

2.6 ควรนำปัญหาและอุปสรรคที่ประสบตามข้อเท็จจริงที่พบ มาแก้ไขปัญหาลักษณะอย่างจริงจัง เอาใจใส่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

3.1 ควรมีการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประเมินผลแสดงการผ่านเกณฑ์ออกวุฒิบัตร ยอมรับตามจุดเน้น จุดด้อย จุดเด่นเป็นฐานรองรับ

3.2 ควรจัดให้มีการประเมินผลในแต่ละด้านให้คณะกรรมการ ผู้ปกครองและชุมชนให้รับทราบที่ชัดเจน

3.3 ควรจัดทำข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ง่าย

3.4 ควรนำปัญหาที่พบมาแก้ไขให้ครบถ้วน ถูกวิธีตามหลักเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพต่อไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษาและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่อำเภอางาว จังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหาและแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอางาว จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

1.1 ปัญหาที่พบ ได้แก่

1.1.1 ผู้ปกครองและชุมชน ส่วนมากไม่เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนในเรื่องของการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงไม่ทราบว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมองว่าหน้าที่ในการพัฒนา รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น

1.1.2 ในการจัดทำแผนหรือการประชุมเพื่อวางแผน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนต่าง ๆ น้อย เนื่องจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เดินทางมาร่วมประชุมวางแผนต่าง ๆ ได้ลำบาก (ขับรถไม่เป็น เด็กบางคนอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย)

1.1.3 ผู้นำชุมชนเห็นว่าเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีอายุน้อย จึงไม่เห็นความสำคัญ การร่วมคิดและการตัดสินใจภายในกลุ่มบางครั้งค่อนข้างยาก เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ต่างมีมุมมอง ต่างความคิดในการตัดสินใจไม่เหมือนกัน มีประสบการณ์แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย

1.2 แนวทางแก้ไข ได้แก่

1.2.1 ทำแบบสอบถามสำรวจวันเวลา เพื่อนัดวันการประชุม วางแผนงาน ตามที่ผู้ปกครองหรือผู้ที่มีส่วนร่วมกำหนดและสะดวก

1.2.2 ทุกส่วนจะต้องมีส่วนร่วมกันกำหนด วางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพคุณภาพแก่เด็กผู้เรียนและจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

1.2.3 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ กระบวนการ เพื่อให้ได้มีโอกาสในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ ให้เห็นเหมือนว่าตนเองเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย

1.2.4 จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ให้ทราบห้วงเวลาในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนการศึกษาประจำปี

1.2.5 จัดให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่นอกเหนือจากการประชุมผู้ปกครอง

1.2.6 ถ้าสมาชิกได้ร่วมกันในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ก็จะเป็นแนวทางและประสบการณ์ให้สมาชิกได้รับรู้ ร่วมกันคิดและการกระทำร่วมกัน ควรให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนให้ครอบคลุม ทุกด้าน

1.2.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

1.2.8 ควรมีการประชุมทุกสามเดือน และให้ความรู้เรื่องความสำคัญในการพัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน

1.2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.1 ปัญหาที่พบ ได้แก่

2.1.1 ด้านบริบทของชุมชน เป็นชุมชนเกษตรกรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมักไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และผู้ปกครองเท่าที่ควร เนื่องจากทุกคนต้องทำงานเพื่อให้มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว

2.1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

2.1.3 การขอความร่วมมือผู้ปกครองในการมาพัฒนาเด็กทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน ผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

2.1.4 ส่วนใหญ่สมาชิกมักจะมีเวลาไม่ตรงกันจึงทำให้การปฏิบัติงานคลาดเคลื่อนหรือความพร้อมของบุคลากรอื่น ๆ

2.1.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหลากหลาย องค์ประกอบ เช่น

1) ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ยังเป็นปัญหาในความเหมาะสมกับเด็ก อาจไม่สะดวกและปลอดภัย

2) ด้านบุคลากร บางแห่งอาจมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก
อาจดูแลเด็กไม่ครบถ้วนทั่วถึง

3) ด้านวิชาการ ผู้ปกครองอาจไม่เข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ในการ
พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้ดูแลเด็กยังขาดประสบการณ์

4) ด้านงบประมาณ การสนับสนุนการพัฒนายังไม่เพียงพอ

5) ด้านสาธารณสุข สถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสม

6) ด้านเครื่องมือการสื่อสารบางแห่งอาจไม่พร้อม

2.2 แนวทางแก้ไข

2.2.1 ควรมีปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยจัดเวลาให้เหมาะสม ตรงกับ
เวลาของสมาชิก และแจ้งแก่สมาชิกทุกคนให้รับรู้ รับทราบทั่วกัน และให้สมาชิกถือปฏิบัติ

2.2.2 มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
และผู้ปกครอง ชุมชนอย่างต่อเนื่องและหลากหลายช่องทาง

2.2.3 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่
สมบูรณ์และยั่งยืน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามและประเมินผล

3.1 ปัญหาที่พบ ได้แก่

3.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการติดตาม
และประเมินผล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการประเมินแผน
หรือกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ทำภายใน 1 ปีการศึกษา แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงการประเมินที่เกิดขึ้น
จากผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่เท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงผู้ปกครองและชุมชน ทำให้
ได้รับผลการประเมินที่ไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุม

3.1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน จึงไม่
สามารถควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

3.1.3 ปัญหาการควบคุม ติดตามและประเมินผล องค์กรในความรับผิดชอบ
ในการประเมินจะต้องประเมินให้ครบถ้วนทุกด้าน ตามข้อกำหนดแต่อาจจะประสบปัญหา คือ

1) ไม่มีส่วนร่วมจากชุมชน กรรมการศูนย์หรือผู้แทนของท้องถิ่น
ครบถ้วนทุกกลุ่ม

2) ความไม่เข้าใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการหวั่นข้อประเมิน

3) ผู้ปกครองหรือผู้นำชุมชนอาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือแสดง
ความคิดเห็นแบบเกรงใจ

3.1.4 เนื่องจากสมาชิกมีเวลาและโอกาสที่แตกต่างกัน บางครั้งจึงทำให้งานอาจยากและทำให้ล่าคน การประเมินผลจึงไม่สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันได้ จึงควรเน้นผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดเป็นหลัก นั่นก็คือ นักเรียน

3.2 แนวทางแก้ไข ได้แก่

3.2.1 สร้างความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของการติดตาม ประเมินผลให้กับผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญของการติดตาม ประเมินผลและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3.2.2 การติดตามประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้มีลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย คือ ผู้แทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผลการประเมินครอบคลุมทุก ๆ ฝ่าย และมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ เกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

3.2.3 มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายช่องทาง

3.2.4 ควรมีการสรุปผลการดำเนินการอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

3.2.5 จัดการพัฒนาอาคารสถานที่ให้เหมาะสม สะดวก ปลอดภัยปราศจากโรคติดต่อ และกำจัดผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารดูแลอย่างใกล้ชิดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.6 พัฒนาบุคลากร สนับสนุนให้ความรู้ เพิ่มเติมสม่ำเสมอ จัดสรรบุคลากรให้ครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.7 งานด้านวิชาการ ผู้บริหารหรือบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการอธิบายชี้แจงงานด้านวิชาการให้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเข้าใจ

3.2.8 อปท. ต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2.9 การควบคุม ติดตามและประเมินผลจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชน ชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้แทนท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ให้ครบถ้วน

3.2.10 จะต้องให้ผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารชี้แจงรายละเอียดข้อมูลในการประเมินอย่างชัดเจน ถูกต้องและเข้าใจง่าย ๆ เพื่อให้ข้อมูลจริงที่ถูกต้อง

3.2.11 ทำความเข้าใจ ชี้แจง ผู้นำชุมชนหรือผู้ปกครองให้แสดงความคิดเห็นที่ตรงกับเหตุการณ์ ความเป็นจริงเพื่อจะนำข้อบกพร่องมาดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2.12 สมาชิกควรรักษาเวลา เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้เกิดประโยชน์และเสร็จสิ้นตามกำหนด ตรงต่อเวลาตามนัดหมาย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ผู้วิจัย มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากคณะกรรมการส่วนใหญ่มาจากประชาชนและผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร และรับจ้าง จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมเท่าที่ควร เนื่องจากส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงปากท้อง และส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการ และมองว่าการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑารัตน์ ยะตะนัง (2557) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัชฎ์พัสวี ทองคำฟู (2555) ได้ศึกษาการดำเนินการตามมาตรฐานการมีส่วนร่วมจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินการตามมาตรฐานการมีส่วนร่วมจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง แต่ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุนันทา พงษ์เสื่อ (2557); นงคราญ ศุภระมณี (2558); โศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558); สายันต์ หว่างแสง (2559); สุวิมล หงส์วิไล (2559); อุบล ถินขาว (2559); เทียนชัย เนยสูงเนิน (ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริบงกช เจริญทอง (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. ปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า โดยส่วนใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันถึงปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง สามารถแยกนำเสนอเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองและชุมชนส่วนมากไม่เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนในเรื่องของการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงไม่ทราบว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมองว่าหน้าที่ในการพัฒนา รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ในการจัดทำแผนหรือการประชุมเพื่อวางแผน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนต่าง ๆ น้อย เนื่องจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เดินทางมาร่วมประชุมวางแผนต่าง ๆ ได้ลำบาก (ขับรถไม่เป็น เด็กบางคนอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย) และผู้นำชุมชนเห็นว่า เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีอายุน้อย จึงไม่เห็นความสำคัญ การร่วมคิดและการตัดสินใจภายในกลุ่มบางครั้งค่อนข้างยาก เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ต่างมีมุมมอง ต่างความคิดในการตัดสินใจไม่เหมือนกัน มีประสบการณ์แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย เนื่องจากคณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาจากตัวแทนของกลุ่มคนที่หลากหลายอาชีพ รวมถึงมีระดับการศึกษา

ที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน ไม่รู้และไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการ รวมถึงการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารหรือได้รับแต่ลำช้า และคณะกรรมการบางส่วนประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป จึงไม่สะดวกที่จะมาเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน รวมถึงการเข้าร่วมดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบางส่วน ผู้ปกครองมีอายุมาก การเดินทางมาประชุมเกิดความยากลำบาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริบังกช เจริญทอง (2557) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบปัญหา คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงไม่ทราบว่าตนเองนั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ และผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ปัญหาที่พบ คือ บริบทของชุมชน เป็นชุมชนเกษตรกรรม ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมักไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และผู้ปกครองเท่าที่ควร เนื่องจากทุกคนต้องทำงานเพื่อให้มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว รวมถึงผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานและ พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดกิจกรรมโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้ดูแลเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ยังเป็นปัญหาในความเหมาะสมกับเด็ก อาจไม่สะดวกและปลอดภัย บางแห่งจำนวนบุคลากร (ครู) มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ทำให้ครูดูแลเด็กไม่ครบถ้วนทั่วถึง ผู้ปกครองไม่เข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้ดูแลเด็กยังขาดประสบการณ์ ด้านงบประมาณ การสนับสนุนการพัฒนายังไม่เพียงพอ ด้านสาธารณสุข สถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสม ด้านเครื่องมือการสื่อสาร บางแห่งไม่พร้อม อาจเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับสนับสนุนไม่เพียงพอ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางศูนย์มีสภาพทรุดโทรม จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมในจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฑารัตน์ ยะตะนัง (2557) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาที่พบ คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อ วัสดุ และ

อุปกรณ์ที่ใช้เสริมพัฒนาการเด็ก และพื้นฐานฐานะทางครอบครัวที่ยากจน ขาดการเอาใจใส่ที่อบอุ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ หล้าเทียน (23 กรกฎาคม 2558) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบึงบ้าน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงสามัคคี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า คณะผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครอง ขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดงบประมาณในการจัดตั้ง ย้ายรวม และยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การคัดเลือกบุคลากรใช้ระบบอุปถัมภ์ มากกว่าระบบคุณธรรมทำให้บุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกขาดประสิทธิภาพ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดทักษะ ความเข้าใจ การตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม หรือโครงการ ทำให้บุคคลต่าง ๆ ไม่ทราบข้อมูลในการดำเนินโครงการ และขาดงบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริบงกช เจริญทอง (2557) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่ คุณวุฒิไม่ตรงกับลักษณะงานที่ทำ และอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ทั้งภายใน และภายนอก ยังไม่ได้มาตรฐาน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล ปัญหาที่พบ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการประเมินแผน หรือกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่ทำภายใน 1 ปีการศึกษา แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงการประเมินที่เกิดขึ้นจากผู้ปฏิบัติ หรือครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่เท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงผู้ปกครองและชุมชน ทำให้ได้รับผลการประเมินที่ไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน จึงไม่สามารถควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง เนื่องจาก ส่วนใหญ่คณะกรรมการยังไม่เห็นความสำคัญและไม่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเอง นั้นมีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องควบคุม กำกับ และประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริบงกช เจริญทอง (2557) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบปัญหา คือ โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองสามารถ

เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ รับฟัง แต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการวางแผน

1.1 ควรมีการประชุมเพื่อชี้แจงถึงบทบาทและหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่กรรมการทุกคนได้รับทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนัก และสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้

1.2 ควรมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และกำหนดกิจกรรมโครงการร่วมกัน

1.3 ควรจัดทำปฏิทินการดำเนินงานประจำปี ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เนื่องจากคณะกรรมการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงควรจัดทำปฏิทินให้เหมาะสม และประกาศให้กับคณะกรรมการทุกคนได้รับทราบ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

1.4 มีการศึกษาดูงานหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และแนวความคิดของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

1.5 ควรกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.1 ควรเชิญผู้ปกครองให้เข้าร่วมการประชุมเพื่อให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริม และพัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานของพัฒนาการเด็ก

2.2 ควรเชิญผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ควรจัดทำปฏิทินการจัดกิจกรรม/โครงการอย่างชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง โดยมีการประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายช่องทาง เช่น การติดป้ายประชาสัมพันธ์ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสียงตามสาย หรือผ่านเว็บไซต์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 ควรมีการวิเคราะห์งบประมาณและสำรวจความต้องการในการใช้งบประมาณที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ก่อนสิ้นปีงบประมาณ เพื่อจะได้เสนอขอของบประมาณได้ทันในปีถัดไป

2.5 ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมอบรม สัมมนา รวมถึงมีโอกาสได้ศึกษาต่อในหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาเด็กเล็ก

2.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ได้มีการทำนวัตกรรมช่วยสอน โดยสนับสนุนทั้งอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลา รวมถึงการเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำนวัตกรรมมาให้ความรู้ด้วย

2.7 สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก

2.8 ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ ให้มีความปลอดภัย เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

3.1 ควรประชุมเพื่อชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 ประชุมเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และให้แนวทางแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

3.3 ควรจัดทำปฏิทินเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างชัดเจน และต้องแจ้งให้คณะกรรมการทุกคนทราบ และปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

3.4 มีการรายงานผลการควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างน้อยทุกไตรมาส

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่อำเภอาง จังหวัดลำปาง

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่อำเภอาง จังหวัดลำปาง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). **การพัฒนาองค์การ**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ธานีสงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัคพอยท์.
- จุฑารัตน์ ยะตะนัง. (2557). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม (ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก แห่งชาติ) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต อำเภอเมืองลำปาง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- ดวงแก้ว กอแก้ว. (2543). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานความผูกพันในองค์กรและเจตคติต่อองค์กร: กรณีศึกษา ธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขาบางกะปิ**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทองใบ สุตชาติ. (2543). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ**. อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). **หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนชัย เนยสูงเนิน. (ม.ป.ป.). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคลองมะพลับ อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย**. สุโขทัย: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองมะพลับ.
- จงชัย สันติวงษ์. (2543). **กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธรรมรส โชติบุญชร. (2544). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม ใน ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและ แนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 12 (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นงคราญ ศุภระมณี. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของ สถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ, กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

- นัชฎ์พัสวีย์ ทองคำฟู. (2555). การดำเนินการตามมาตรฐานการมีส่วนร่วมจากชุมชนของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่เมาะ จังหวัด
ลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินฉา ศิริวรรณ. (ม.ป.ป.). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสาร พรหมณา. (2553). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. สระแก้ว: โรงเรียนบ้านพรหมนิมิต.
- พรพรณิญากร สีทันนอก. (2553). การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกบ
อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พิสัณห์ หิรัญวงษ์. (2541). การศึกษาการบริหารโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เมตต์ การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- รัตนา อยู่หนูช. (2552). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูโรงเรียนเอกชน ในเขต
พื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- วันชัย ไกลละสุด. (2549). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย.
- ศิริบงกช เจริญทอง. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
กาญจนบุรี.

- ศิริวรรณ หล้าเทียน. (23 กรกฎาคม 2558). แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบึง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงสามัคคี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร. ใน **การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15** (หน้า 1413-1425). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ไตรภดา คัลลายหนองสรวง (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม.** กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมเดช สีแสง. (2547). **คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ.** ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). **หลักทฤษฎีการมีส่วนร่วมในองคการ.** กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สายันต์ หว่างแสง (2559). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภออาจสามารถจังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามวารสารวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**, 5(1), 437-448.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2530). **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา หมวด 2 บริหารศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2555). **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนันทา พงษ์เสื่อ. (2557). **สภาพ ปัญหา และความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา.** รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- สุวิมล หงส์วิไล. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลตำบลสระบัวอำเภอกบินทร์บุรีจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). การกระจายอำนาจทางการศึกษา. **วารสาร
ราชบัณฑิตยสถาน**, 23(1), 3-4.
- อนงค์ อนันตริยเวช. (2539). การมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัยของอาจารย์
มหาวิทยาลัยไทย: การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- อุทัยบุญ ประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในระบบ
บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อุบล ถินขาว. (2559). สภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์. **SOUTHEAST BANGKOK
JOURNAL**, 2(2), 68-78.
- Argyris, C. (1964). Integrating the individual and the organization. Michigan:
University of Michigan.
- Bryman, A. (1986). Leadership and Corporate Culture. **Management Decision**, 24(6),
50-53.
- House, R.J. (1971). A path-goal theory of leader effectiveness. **Administrative Science
Quarterly**, 16, 321-339.
- Likert, R. (1961). **New Patterns of Management**. New York: McGraw-Hill.
- McClelland, D. C. (1961). **The achieving society**. Princeton, N.J: Van Nostrand.
- Robbins, S. P. (1990). **Organization Theory: Structure Design and Application**
(3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Robert, I. and Fred, M. (1950). Participation by subordinates in the managerial decision
making process. **The Canadian Journal of Economics and Political Science**,
16, 408-409.
- Strauss, W. A. (1977). Existence of solitary waves in higher dimensions. **Communications
in Mathematical Physics**, 5(2), 206-207.

Swanburg, R. C. (1996). **Management and leadership for nurse managers**
(2th ed.). Bonton: Jones and Bartlett.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

3. คำตอบที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด

4. การเก็บรักษาข้อมูลในการตอบแบบสอบถามของท่านไว้เป็นความลับ และผลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะภาพรวม ไม่ระบุชื่อ/ข้อมูลส่วนตัวของท่าน จึงไม่เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสาวรุ่งทิภา ควรรคิด

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. ตำแหน่ง

 ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. หน่วยงานที่สังกัด

 องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับความสุขในการทำงานตามความคิดเห็นของท่านว่ามากหรือน้อยเพียงใด โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของโครงการในแผนปฏิบัติการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการ					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินกิจกรรม/โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก					
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปีต่อไป					

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นางสาวรุ่งทิศา ควรคิด
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ข้อที่	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน						
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ						
1	+1	+1	+1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผล						
1	+1	+1	-1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่ง
3. หน่วยงานที่สังกัด
4. หมายเลขโทรศัพท์
5. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

แนวทางแก้ไข

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

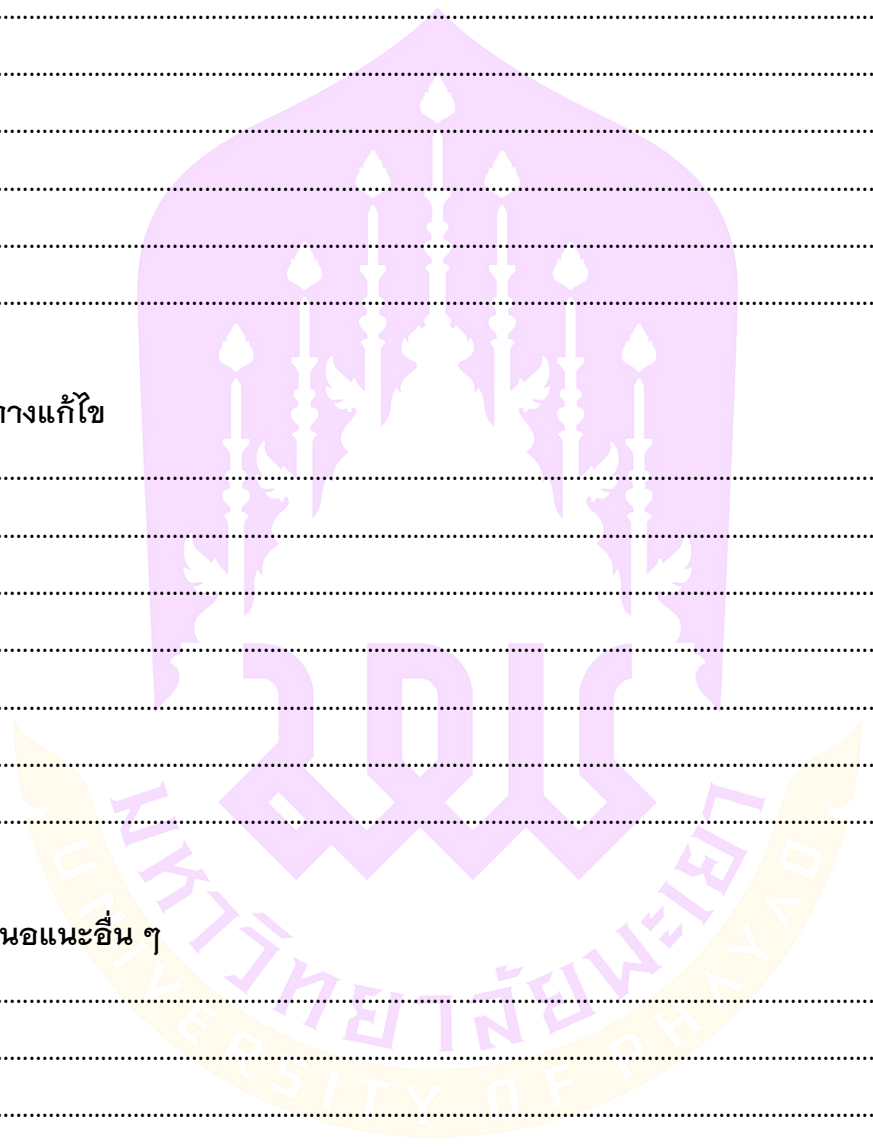
.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางสาวรุ่งทิภา ควรรคิต

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	รุ่งทิวา วรรณคิด
วัน เดือน ปี เกิด	20 พฤศจิกายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอองาว จังหวัดลำปาง
วุฒิการศึกษา	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์), สถาบันราชภัฏพิบูล สงคราม จังหวัดพิษณุโลก
ที่อยู่ปัจจุบัน	16 ม.3 ตำบลบ้านโป่ง อำเภอองาว จังหวัดลำปาง 52110
ผลงานตีพิมพ์	รุ่งทิวา วรรณคิด (ผู้บรรยาย). (16 มิถุนายน 2561). การศึกษาสภาพและ ปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอองาว จังหวัดลำปาง. ใน การ ประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 (หน้า 586-593). พะเยา: กอง บริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

